

Położenie geograficzne

Pod względem fizyczno-geograficznym obszar powiatu położony jest na terenie Pogórza Karpackiego /w zewnętrznym łuku Karpat/ w większości w obrębie mezoregionu Pogórza Przemyskiego. Od północy niewielka część terenów należy do mezoregionu Pogórza Dynowskiego, oraz od wschodu do makroregionu Płaskowyżu Sańsko - Dniestrzańskiego i od południa do prowincji Gór Sanocko - Turczańskich. Większość obszaru powiatu, a zwłaszcza jego południowa i zachodnia część leży na wysokości powyżej 500 m npm. Najwyższe wzniesienia to Suchy Obycz i Poręba Wysoka, położone w Górach Sanocko-Turczańskich - posiadają wysokość 617 m npm.

Od strony wschodniej obszar powiatu znajdujący się w obrębie Płaskowyżu Sańsko - Dniestrzańskiego obniża się. Pas obniżenia o szerokości 60 km pomiędzy brzegiem Karpat a krawędzią Rostocza nazywany bywa tradycyjnie Bramą Przemyską. Brama ta stanowi dogodny przejście komunikacyjne między krawędzią Karpat a dnem Kotliny Sandomierskiej.

Pod względem geomorfologicznym tereny powiatu w dominującej większości należą do Pogórza Dynowskiego, w południowej części do Karpat brzeźnych, od wschodu do Płaskowyżu Chyrowskiego oraz od północy do Doliny Dolnego Sanu i Działu Kańczuckiego. Główną rzeką powiatu jest San wraz z dopływami, przepływający równoleżnikowo od zachodu na wschód obszaru powiatu.

Pod względem klimatycznym powiat przemyski należy głównie do dzielnicy podkarpackiej, obejmującej m.in. część Karpat, gdzie średnia temperatura roczna wynosi od +7 do +8 stopni C, czas trwania pokrywy śnieżnej wynosi od 80 do 90 dni, suma opadów rocznych - 600-800 mm, a okres wegetacyjny, zależnie od wysokości trwa około 210-220 dni. Północno-wschodnia część powiatu znajduje się w zasięgu dzielnicy lubelskiej, obejmującej Rostocze, gdzie średnia temperatura roczna jest niższa od +7 stopni C, czas trwania pokrywy śnieżnej wynosi od 80 do 85 dni, suma opadów rocznych - 700 mm, a okres wegetacyjny trwa około 200-210 dni.

Warunki naturalne, kulturowe i organizacyjne do produkcji rolnej

Warunki naturalne - obejmujące zarówno gleby, jak i klimat - sprzyjają rozwojowi rolnictwa w północnych i wschodnich gminach powiatu tj.: Stubno, Medyka, Żurawica, Orły i częściowo w gminach Fredropol i Przemyśl.

Jakość gleb powiatu przemyskiego jest bardzo zróżnicowana. Gleby słabe o najniższych klasach bonitacyjnych - typowe dla rejonów górskich i podgórszych występują w południowej części powiatu. W strukturze bonitacyjnej gleb średni wskaźnik wynosi od 0,99 w największej gminie powiatu Birczy do 1,34 w gminie Orły. Do kompleksów pszennych zalicza się grunty orne w 9 gminach powiatu.

Cechą charakterystyczną gleb w powiecie przemyskim jest znaczny stopień zakwaszenia. Dobry stan środowiska naturalnego regionu stwarza warunki do prowadzenia produkcji zdrowej żywności. Szczególnie korzystne warunki do ekologicznej produkcji rolniczej występują w południowej części powiatu.

Rolnictwo powiatu przemyskiego należy wyłącznie do sektora prywatnego. Niekorzystną cechą gospodarki rolnej jest znaczne rozdrobnienie gospodarstw indywidualnych. Liczba gospodarstw indywidualnych wynosi 5800, a średnia powierzchnia gospodarstwa 7,15 ha. Dominującą większość, bo ponad 75,8 % wszystkich gospodarstw stanowią gospodarstwa małe obszarowo, o powierzchni

poniżej 5 ha.

Struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych przedstawia się następująco:

- Od 1 do 5 ha - 4.400 gospodarstw,
- 5-10 ha - 900 gospodarstw,
- 10-15 ha - 200 gospodarstw,
- powyżej 15 ha - 300 gospodarstw*.

Podstawowymi kierunkami produkcji rolnej jest produkcja roślinna i zwierzęca /chów bydła i trzody chlewnej/.

W produkcji roślinnej zużycie podstawowych czynników plonotwórczych po gwałtownym obniżeniu w latach ubiegłych wykazuje tendencje wzrostowe.

Zaopatrzenie w kwalifikowany materiał siewny, jak również zużycie nawozów mineralnych, jest na niewystarczającym poziomie.

Bogactwa naturalne

Na terenie powiatu przemyskiego występuje niewiele bogactw naturalnych, jednak te z nich, które są eksploatowane, mają duże znaczenie w skali ponadlokalnej. Do najważniejszych należą złoża gazu ziemnego, zlokalizowane głównie w gminie Przemyśl /Jaksmanice, Wapowce/ i Żurawica /Maćkowice/. Są to ważne w skali krajowej złoża wysokokalorycznego gazu ziemnego, które są na bieżąco eksploatowane. Niewielkie ilości ropy naftowej zostały odkryte i wydobywane do 1950 r. w Słonnem w gminie Dubiecko. Występujące na terenie powiatu złoża gazu ziemnego, ze względu na długotrwałą eksploatację są na wyczerpaniu. Trwają natomiast poszukiwania nowych złóż, głównie na dużych głębokościach, praktycznie na terenie całego powiatu. Obok eksploatacji gazu ziemnego i ewentualnie ropy naftowej, istnieją możliwości wydobywania łupków bitumicznych, które występują w Karpatach na linii Kuźmina- Siedliska.

Niewielkie złoża rud żelaza /głównie w postaci sferosyderytów/ znajdują się w skałach fliszowych w okolicach Rybotycz i Bełwina, nie mają jednak wartości przemysłowej. W południowej części powiatu, w rejonie Karpat, znajdują się eksploatowane złoża surowców budowlanych, w tym głównie diatomitów /Jawornik Ruski/, które są cennym materiałem izolacyjnym, wapieni i margli /Krzczkowa/. Ponadto występują tu piaskowce i łupki, stosowane jako kruszywo lub surowiec ceramiki budowlanej. W części środkowej i północnej powiatu występują pewne ilości gipsów i anhydrytów. Zasoby anhydrytów występują głównie w rejonie Przemyśla, zalegają jednak na dużej głębokości /ok.2600 m/, przez co nie nadają się do wykorzystania. Ponadto w rejonie Dubiecka występują złoża torfów, jednak ich eksploatacja jest ograniczona ze względu na niewielkie zasoby. Niewielkie złoża soli kamiennej zostały odkryte w Aksmanicach.

* Źródło; *Powszechny spis rolny 2020*